

O ABORDARE INTERDISCIPLINARĂ A IMAGINII LIDERULUI (Plan de lecție)

LIMBA ȘI LITERATURA ROMÂNĂ
LITERATURA UNIVERSALĂ

CLASA a X-a

Prof. Cosma Alina

Tema: Imaginea liderului în literatura română și în literatura universală

Competențe Generale:

3. Argumentarea scrisă și orală a unor opinii în diverse situații de comunicare

Competențe Specifice:

3.2. Compararea unor argumente diferite pentru formularea judecăților proprii

3.3. Elaborarea unei argumentări orale sau scrise pe baza textelor studiate

Obiectivele lecției:

O1 - Să identifice patru tipuri de lideri în literatură: Ștefan cel Mare, Harap-Alb, Micul Prinț, Don Quijote

O2 - Să diferențieze curajul, viziunea și sacrificiul la fiecare personaj literar

O3 - Să argumenteze de ce un personaj literar este lider și nu șef

O4 - Să aplice principiul WHY în literatură: Să reformuleze motivația personajului („De ce face asta eroul?”)

O5 - Să propună trei soluții concrete cum ar fi un lider modern inspirat din literatură

O6 - Să evalueze propriul stil de conducere prin comparație cu un personaj literar

O7 - Să colaboreze eficient pentru rezolvarea unui studiu de caz literar

METODE DIDACTICE

1. Metode de comunicare și informare

- Conversația euristică
- Explicația
- Povestirea (Legenda lui Ștefan cel Mare, Povestea lui Harap-Alb)
- Brainstorming-ul (5 min - ce face un erou lider?)

2. Metode de explorare și descoperire:

- Studiul de caz răsturnat (Reverse Case Study literar)

- Metoda 6/3/5 adaptată (alegerea personajului preferat)
- Analiza de text literar (fragmente din Creangă, Saint-Exupéry, Cervantes)

3. Metode moderne / activ-participative:

- Metoda reflecției personale (Autorefecție: „Eu cu ce personaj lider mă asemăn?”)
- Metoda analogiei / metaforei (liderul simbolizat de căpitanul unui vas vs. eroul literar)
- Dezbaterea ghidată (După posterul literar)
- Analiza de conținut literar

4. Mijloace didactice / Resurse:

- Resurse vizuale: Poster IMAGINEA LIDERULUI ÎN LITERATURA ROMÂNĂ ȘI UNIVERSALĂ
- Fișe de lucru: Tabel Curaj - Viziune - Sacrificiu
- Oglinda Leadershipului: carduri cu trăsături ale liderului
- Flipchart,
- tablă, post-it, carioci
- Fragmente literare: întâlnirea lui Harap-Alb cu cei „cinci monștri simpatici”(G. Călinescu) din *Povestea lui Harap-Alb*, Ion Creangă, întâlnirea cu vulpea din *Micul Prinț*, Antoine de Saint-Exupery, *Iscusitul hidalgo Don Quijote de La Mancha*, Cervantes, portretul lui Ștefan cel Mare--formă incipientă de literatură din *Letopisețul Țării Moldovei*, Grigore Ureche

5. Forme de organizare:

- Frontal (vizionare poster, brainstorming)
- Pe grupe (4 grupe = 4 personaje literare)
- Individual (oglinda liderului literar)
- În perechi (feedback coleg)

6. Metode de evaluare:

- Observarea sistematică a comportamentului
- Evaluare orală (întrebări frontale despre personaje)
- Fișă de lucru (tabelul literar)
- Autoevaluarea (cardurile Oglinda)
- Feedback reciproc + Exit Ticket

REALIZAREA ACTIVITĂȚII - 50 min (model ERR)

I. E - EVOCARE - 10 min.

Scop: Spargerea gheții

Imaginea podului ca simbol al trecerii dintr-o lume cunoscută într-una necunoscut, plonjare în necunoscut, aventură și mister;

Discuție: Ce lideri din cărți cunoașteți? De ce îi urmăm?

Brainstorming LIDER LITERAR (6 min):

Pe tablă sunt delimitate patru coloane dedicate fiecărui personaj: Ștefan cel Mare / Harap-Alb / Micul Prinț / Don Quijote.

Elevii spun cuvinte spontan. Profesorul notează.

II. R - REALIZAREA SENSULUI - 30 min.

Scop: Construirea cunoștințelor

1. **Posterul literar (10 min):** Se afișează posterul din anexa 2. Fiecare grupă primește un personaj.

Gr.1 Ștefan cel Mare - Curaj: apărarea țării, Viziune: consolidarea statului, Sacrificiu: jertfa pentru popor

Gr.2 Harap-Alb - Curaj: înfruntă probele, Viziune: caută adevărul, Sacrificiu: se jertfește pentru ceilalți

Gr.3 Micul Prinț - Curaj: pornește în călătoria cunoașterii, Viziune: privește lumea cu spirit pur, Sacrificiu: iubește necondiționat

Gr.4 Don Quijote - Curaj: apără idealurile, Viziune: visează o lume mai dreaptă, Sacrificiu: perseverează în calea sa

1. Oglinza Leadershipului Literar (10 min):

Fișă individuală: „Ștefan cel Mare este... / Harap-Alb este... / Micul Prinț este... / Don Quijote este... Eu ca lider mă asemăn cu... pentru că...” Se lucrează cu cardurile.

2. Metafora Căpitanului de vas în literatură (10 min):

Căpitanul are grijă de echipajul său, el trebuie să-și ducă vasul și echipajul la destinația prestabilită, fără să lase pe cineva în urmă. Are însă nevoie de susținerea tuturor pentru a reuși. La fel, Harap-Alb nu învinge singur, e ajutat de Gerilă, Flămânzilă, Setilă, Ochilă, Păsări-Lăți-Lungilă. Liderul adevărat adună echipa. Micul Prinț nu conduce prin porunci sau ordine, ci prin întrebări.

III. R - REFLECȚIE - 10 min.

Scop: Consolidare și transfer

Studiu de caz răsturnat literar (8 min): Lucru în perechi: „Ne imaginăm că dirigintele clasei impune reguli fără să explice DE CE, ca un șef autoritar. Cum ar proceda Harap-Alb sau Micul Prinț în locul lui? Cum transformi șeful în lider în trei pași inspirați din literatură?”

2-3 perechi prezintă.

Concluzie & Exit Ticket (2 min):

Fiecare elev scrie pe bilețel: „De azi, voi fi lider ca... (personajul) atunci când voi...” Bilețelele se depun în cutia de reflecție.

Evaluare:

- observarea implicării,
- acuratețea tabelului Curaj-Viziune-Sacrificiu,
- calitatea soluțiilor din studiul de caz literar.

ANEXA 1

SLIDE 3 • EVOCARE

Ghicitoarea Podului

Brainstorming • Lideri literari — exemple

Ghicitoarea Podului — Provocarea trecerii

Patru eroi literari trebuie să treacă podul. Fiecare aduce o valoare diferită: curaj, loialitate, înțelepciune, idealism. Ce alegere ar face fiecare? Ce ne învață ei?

Ștefan cel Mare

- Lider curajos și strateg
- Apără poporul și țara
- Valoare: Responsabilitate, demnitate

Harap Alb

- Eroul basmului românesc
- Trecere prin probe și transformare
- Valoare: Onestitate, loialitate, ajutor

Micul Prinț

- Călătorie filozofică despre esențial
- Privire inocentă, întrebări profunde
- Valoare: Empatie, reflecție, prietenie

Don Quijote

- Cavalerul idealist al visului
- Curaj și perseverență în idealuri
- Valoare: Imaginație, determinare, dreptate

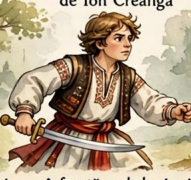

ACTIVITATE BRAINSTORMING:

• Ce ar spune fiecare erou în fața podului? • Ce risc își asumă? • Ce lecție am putea aplica astăzi în viața noastră?

ÎMAGINEA LIDERULUI ÎN LITERATURA ROMÂNĂ ȘI UNIVERSALĂ

Liderul în literatură — curaj, viziune, sacrificiu.

ȘTEFAN CEL MARE Domn al Moldovei (1457–1504) • Curaj — apărarea țării cu tărie și demnitate • Viziune — consolidarea statului și apărarea credinței • Sacrificiu — jertfa pentru popor și libertate	HARAP-ALB de Ion Creangă • Curaj — înfruntă probele și primejdiile • Viziune — caută adevărul și dreptatea • Sacrificiu — se jertfește pentru binele celorlalți
MICUL PRINȚ de Antoine de Saint-Exupéry • Curaj — pornește în călătoria cunoașterii • Viziune — privește lumea cu spirit pur și bunătate • Sacrificiu — iubește și dăruiește necondiționat	DON QUIJOTE de Miguel de Cervantes • Curaj — apără idealurile în fața tuturor • Viziune — visează o lume mai dreaptă și nobilă • Sacrificiu — perseverează în calea sa, pese necazuri

„Liderul inspiră, călăuzește și servește.”

Prof. Alina Cosma

ȘTEFAN CEL MARE - LIDERUL

Modele de leadership pentru istoria și cultura României

Definiție pentru lider:
Persoană care organizează, îndrumă și motivează un grup pentru a atinge un scop comun.

Rol în leadership:
Oferă viziune, responsabilitate, exemplu moral și coeziune comunității, asigurând protecția și dezvoltarea durabilă a țării.

 CURAJ Definiție: Curajul de a apăra țara și credința în fața primejdiei, asumându-și riscul vieții. Rol: Inspira oastea și poporul prin exemplu personal în lupte. Acțiune: Conducerea în Bătălia de la Vaslui, Podul Înalt.	 VIZIUNE Definiție: Capacitatea de a proiecta o Moldova puternică, culturală și creștină, ctitor de mănăstiri. Rol: Oferă sens și direcție neamului, zidește mănăstiri ca centre culturale. Acțiune: Elaborarea unei viziuni statale și culturale pe termen lung – 47 de mănăstiri.	 SACRIFICIU Definiție: Renunțarea la liniștea personală și familie pentru binele țării și al poporului. Rol: Investiție în apărarea creștinătății, mentor pentru urmași. Acțiune: Ani de campanii, jertfă personală, resurse dedicate apărării.
---	---	---

Prof. Alina Cosma - Material educational - Ștefan cel Mare | Liderul

Oglinda Leadershipului - Carduri

Decupează cardurile și discută: care trăsătură de lider te descrie cel mai bine?

VIZIONAR
Vezi viitorul și stabilește direcția.

EMPATIC
Înțelege și respectă sentimentele celorlalți.

ORGANIZAT
Planifică și menține ordinea în activități.

AUTORITAR
Ia decizii ferme și oferă indicații clare.

ASCULTĂ
Acordă atenție și ascultă părerea echipei.

DECISIV
Ia hotărâri rapid și cu încredere.

INSPIRĂ
Motivează și încurajează pe ceilalți.

CONTROLEAZĂ
Supervizează procesele și asigură respectarea regulilor.

CREATIV
Găsește idei noi și soluții originale.

DISCIPLINAT
Urmează regulile și lucrează consecvent.

COMUNICĂ
Transmite clar mesaje și colaborează deschis.

DELEGĂ
Încredințează sarcini și are încredere în echipă.

Prof Alina Cosma • Leadership Lab

Exercițiu pentru clasă • Tăiați pe liniile punctate • Recomandat pentru școala primară și gimnazială

ROMANIAN LITERATURE | LECȚIA: LIDERUL ÎN LITERATURA

 Slide 5 — REFLECȚIE**Ce am învățat?**

- ✓ Rolul liderului în literatura română: curaj, responsabilitate, justiție
- ✓ Cum sunt portretizați liderii în textele studiate? Trăsături pozitive și negative
- ✓ Legătura dintre contextul istoric și deciziile liderului

Studiu de caz — Concluzie

În textele analizate, liderul este cel care își asumă responsabilitatea pentru comunitate și ia decizii dificile pentru binele colectiv. Un lider adevărat inspiră prin exemplu, nu doar prin autoritate.

Concluzie: Literatura ne ajută să înțelegem ce înseamnă să fii lider și cum valorile morale ne ghidează acțiunile.

Slide 6 — EXIT TICKET

Reflectează și răspunde (3 minute)

1. Numește un lider din literatura română discutat la lecție și opera lui:
2. Care este o calitate importantă a unui lider, pe care ai observat-o în studiul de caz?
3. Ce întrebare mai ai încă despre rolul liderului în literatură?

 Trimite răspunsul profesorului înainte de a părăsi clasa!

MICUL PRINT - LIDERUL

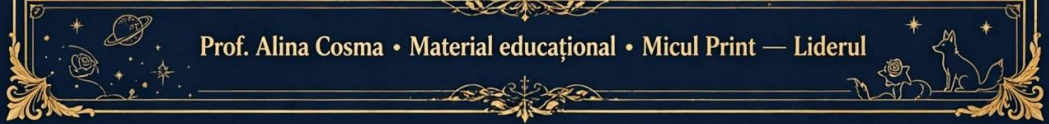
Modele de leadership pentru curaj, viziune, sacrificiu.

Definiția liderului:

Liderul este cel care luminează calea cu responsabilitate, inspiră încredere și transformă dificultatea în oportunitate, având curajul de a ghida, viziunea de a înțelege esențialul și sacrificiul de a păstra ceea ce iubește.

 CURAJ Definiție: Curajul de a pune întrebări esențiale și de a călători singur în necunoscut. Rol: Inspira prin sinceritate și curiozitate. Acțiune: Părăsirea asteroidului B612 și întâlnirea cu lumea.	 VIZIUNE Definiție: Capacitatea de a vedea cu inima, nu doar cu ochii. Rol: Oferă sens profund, reamintește ce e esențial. Acțiune: Învățătura vulpii – Esențialul e invizibil pentru ochi.	 SACRIFICIU Definiție: Renunțarea la propria planetă și confort pentru prietenie și iubire. Rol: Investiție emoțională, responsabilitate pentru cei dragi. Acțiune: Întoarcerea la floarea sa, jertfă iubirii.
--	--	---

Prof. Alina Cosma • Material educațional • Micul Print — Liderul

HARAP-ALB - LIDERUL

Modele de leadership pentru curaj, viziune, sacrificiu.

DEFINIȚIE PENTRU LIDER:

Persoana care organizează, îndrumă și motivează un grup pentru a atinge un scop comun.

ROL: Oferă viziune, responsabilitate, exemplu moral.

CURAJ

Definiție:

Curajul de a porni în necunoscut, de a înfrunta probele.

Rol:

Inspiră prin perseverență și bunătate.

Acțiune:

Înfruntarea Spânului și a probelor.

VIZIUNE

Definiție:

Capacitatea de a visa o lume mai bună și de a-și găsi menirea.

Rol:

Oferă sens călătoriei inițiatice.

Acțiune:

Căutarea adevărului și maturizarea.

SACRIFICIU

Definiție:

Renunțarea la confortul de acasă pentru a-și ajuta semenii.

Rol:

Investiție în echipă, se jertfește pentru ceilalți.

Acțiune:

Ajutorul oferit de Gerilă, Flămânzi, Setilă etc.

DON QUIJOTE - LIDERUL

Modele de leadership pentru curaj, viziune, sacrificiu.

CURAJ

Definiție:

Curajul de a-și apăra idealurile chiar și când toată lumea râde.

Rol:

Inspira prin nebunia curajoasă și demnitate.

Acțiune:

Lupta cu morile de vânt, apărarea celor slabi.

VIZIUNE

Definiție:

Capacitatea de a visa o lume mai dreaptă, mai nobilă și mai cavalerescă.

Rol:

Oferă sens și ideal înalt, chiar dacă pare utopic.

Acțiune:

Visul unei lumi de onoare și dreptate.

SACRIFICIU

Definiție:

Renunțarea la linște și avere pentru a trăi conform valorilor sale.

Rol:

Investiție în idealuri, perseverență în calea sa.

Acțiune:

Ani de pribegie alături de Sancho Panza, credința în Dulcinea.

Prof. Alina Cosma • Material educațional • Don Quijote – Liderul